

GEERTEBRIEF

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Nr. 1 – februari 2023

Thema: Grenzen

4

Schuivende grenzen

3

Geloven op de grens

11

Thuis van huis

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Geloven op de grens	3
Schuivende grenzen	4
Column Binnen de perken	5
Column Geloofsgrens	6
Grenzen in liedteksten	7
Partnercontact van hart tot hart	8
Onzichtbare grenzen	9
Grensgangers	10
Thuis van huis	11
Geestelijk verzorgers	12
Oproep: Diaconessenhuis zoekt vrijwilligers	13
In memoriam	14
Mindfulness training in aandacht	14
Leven met verlies van een dierbare	15
Wat draai jij?	15
Uit de kerkenraad	16
Zilverlingen	16
Kloosterweekend Zundert	16
GroeneGeert	17
Kli'maatje	17
Bezoek tentoonstelling Gospel Catharijneconvent	18
Alles gospel!	18
Wijkorganisatie	19
Amnesty International	19
Diaconie	20
Kerstimpresies van de jongeren	22
Oppas crèche gezocht	23
Autodienst	23
Adressen en colofon	23
Kerkdiensten	24
Bij de kerkdiensten	24

Van de redactie

Grenzen

In de moderne tijd zijn er veel grenzen verlegd, onder meer in technische, medische, geografische en sociaal maatschappelijke zin. Dat kunnen we *ontwikkeling* noemen. Maar om chaos te voorkomen moeten er ook grenzen zijn, want zelfs de grens kent een limiet. Met dit thema *Grenzen* nodigen wij uit om daarover van gedachten te wisselen. Verschillende aspecten komen in dit nummer aan bod.

Geloof ontstaat op de grens, betoogt Marthe de Vries naar aanleiding van publicaties van een Amerikaanse antropoloog en een Duits-Amerikaanse filosoof en theoloog. Geconfronteerd met je eigen begrensdeheid kun je jezelf ten diepste leren kennen.

De familie Van de Sande Schotanus filosofeert over de milieuproblemen en de grenzen aan de groei. Hoe scherp trekken en trekken zij grenzen en zijn die in de loop van de tijd verschoven?

Verbonden aan de Geertekerk en wonend in het buitenland, kan dat? Verschillende mensen delen hun ervaringen: Maaïke Hoffer in Israël, Inge Michielsen en Dirk Hondmann in de Verenigde Staten, Cees Goos in Oostenrijk, Mies en Adriaan van Olphen op de Azoren.

Jan van Aller vertelt over een experiment met anti-autoritaire opvoedstijlen. In iedere situatie van opvoeden, in gezin, opleiding of sport, speelt het verkennen van grenzen een rol. Een te strakke begrenzing leidt tot angstige mensen. Wie zelf geen grenzen stelt gaat gemakkelijk de grens van een ander over. De opgave is om daarin een goede balans te vinden.

Als RGU zijn wij in partnerschap verbonden met de gemeenschap van Unitariërs in Transsylvanië, Roemenië. Tina Geels vertelt over het ontstaan van deze grensoverschrijdende band en wat deze voor ons en voor hen betekent.

Ook in diverse liedteksten komt het begrip grenzen naar voren. Onze cantor Maarten van der Bijl vraagt zich af wat een liedtekst ons eigenlijk te zeggen heeft als het zich juist *niet* afspeelt op de rand van wat we comfortabel vinden. In de rubriek *Wat draai jij?* vertelt Willem Sprenger dat muziek hem altijd draagt, zelfs als hij de heuvel op fietst.

Wij nodigen u uit om over uw eigen grenzen heen te kijken en wensen u een ingetogen vastentijd.

Trudy Schreuder Goedheijt

De volgende Geertebrief verschijnt 1 april 2023. Voor dit paasnummer is het thema *Twijfel*. Kopij inleveren uiterlijk op maandag 13 maart 2023 vóór 12.00 uur.

Geloven op de grens

In een beroemd geworden artikel over religie stelt de Amerikaanse antropoloog Clifford Geurtz dat de ervaring van grenzen bepalend is voor het ontstaan en bestaan van religies. Waar de mensen tegen de grenzen van het leven botsen, daar ontstaat geloof. Voor Geurtz gaat het daarbij om drie verschillende grenservaringen: de grens van het begrijpelijke, van het draaglijke en van het toelaatbare.

Het begrijpelijke

Als eerste noemt Geurtz de grens van het begrijpelijke, de cognitieve kant. We gaan op zoek als het leven niet meer begrijpelijk is. Het is de verklaring voor religies die vaak gebruikt wordt door atheïsten. Geloof als verklaring voor de dingen die we niet zelf kunnen begrijpen. God als de gatenvuller van onze wetenschappelijke kennis. Met het voortschrijden van die kennis wordt God steeds verder teruggedrongen. We hebben Hem minder nodig als verklaring, omdat we steeds meer begrijpen.

Voor mij is dat te kort door de bocht en het zet alle generaties voor ons neer als een stel simpele zielen die niet beter wisten. Het ligt genuanceerder. Deze grens is ook de plek voor de verwondering over hoe bijzonder en ingenieus alles is wat ons omringt. De eerbied voor wat er is, wat ontstaat. Het is die verwondering die de scheppingsverhalen in de bijbel kleurt. Het zijn geen simpele verklaringsmodellen. Als je goed leest zie je al gelijk dat het er twee zijn die niet helemaal met elkaar te verenigen zijn. Dat wisten de samenstellers van de bijbel, maar het gaat in die twee verhalen om de verwondering over twee heel verschillende zaken: over de ordening der dingen en over de verantwoordelijkheid van de mens en zijn relatie tot de Eeuwige.

Het draaglijke

De tweede grens is die van het draaglijke, de emotioneel psychologische kant. Het is de grens van het leven die we ervaren bij

Lake George (Georgia o'Keeffe)

verlies en verdriet. Dit is nauw verwant met de contrastervaringen waar de remonstrantse hoogleraar Christa Anbeek haar theologie op stoelt. Het zijn de momenten die diep in ons leven insnijden, die ons laten ervaren dat we het leven vaak helemaal niet in de hand hebben. Mensen worden ziek, de dood en het verlies dienen zich in ons leven aan of we hebben juist de overweldigende ervaringen van liefde en nieuw leven. De wezenlijke vragen naar zin en betekenis komen op als wij het moeten uithouden met wat dit leven ons brengt, wanneer wij zoeken naar troost en inspiratie.

Het toelaatbare

En de laatste grens is van morele aard, de grens van het toelaatbare, als we ervaren dat er iets gebeurt dat niet goed is, zoals het doden van een mens. Zoals de religiewetenschapper Karen Armstrong heeft aangegeven gaat dit over gerechtigheid, vrede en compassie. Alle grote, levende godsdiensten hebben de compassie gemeenschappelijk. Die is onmisbaar om als mensen op een goede manier met elkaar te kunnen samenleven.

Maar hier zit ook de kant van religies waarin zij kunnen verstarren en waarin ethische en morele codes tot een ijzeren harnas kunnen worden die mensen buitensluiten, zoals bijvoorbeeld in de houding ten aanzien van seksualiteit.

Grenzen overstijgen

Op deze grenzen van het bestaan, als we geconfronteerd worden met onze eigen begrensdeheid en onze eindigheid, leren we onszelf ten diepste kennen. Dan raken we aan waar het op aankomt in het leven. Daar, op de grens, kunnen we ook reiken naar wat die grenzen overstijgt. Zoals de Duits-Amerikaanse filosoof en theoloog Paul Tillich zegt: daar ervaren we het 'ultimate concern', het uiteindelijke, ultieme, onvoorwaardelijke.

Marthe de Vries

Met dank aan het artikel 'Op de grens ontdek je wie je bent: in de leer bij Paul Tillich' uit *Speling*, tijdschrift voor bezinning, 2018, nummer 1.

Schuivende grenzen

Nadenkend over het thema ‘grenzen’ kwam in de redactie ook het rapport ‘De grenzen aan de groei’ van de Club van Rome uit 1972 ter sprake. Het vormde de aanleiding voor een bezoek aan Inez Schotanus, Robbert van de Sande en hun zoon Ingmar (dochter Machteld studeert en woont elders). Aan welke milieuproblemen willen zij niet (meer) bijdragen? Welke problemen zien zij als oplosbaar? Hoe scherp trekken en trekken zij grenzen en zijn die in de loop van de tijd verschoven? Het werd een mooi en interessant gesprek.

Doen (of niet)

Ingmar, die momenteel een tussenjaar doet en daarna gaat studeren, noemt meteen een lijstje dingen die hij wel of niet doet om het milieu te sparen. “Geen benzineauto, weinig of geen vlees eten, zoveel mogelijk overall op de fiets naartoe, bij alles wat ik koop, let ik op duurzaamheid”. Inez noemt als eerste de discussies over vakantiereizen: wel of niet vliegen? Ze willen zo min mogelijk vliegen, maar een treinreis is soms onhandig en langdurig, dus af en toe vliegen ze toch. Robbert zegt dat hij bewust in een

huurhuis woont. “Als je grenzen wilt stellen aan de groei van de economie dan moet je ook kijken naar de hoge huizenprijzen, de groei van de handel en het verschil tussen arm en rijk die dit alles tot gevolg hebben gehad. Ik wil daar niet aan bijdragen.” Kan ik dit nog een keer gebruiken, denkt Inez bij allerlei (plastic) dingen en “we hebben in huis alleen nog ledlampen”.

Geen succes

“Jullie hebben geïnvesteerd in zonnepanelen”, vult Ingmar nog aan. De coöperatie waar Robbert en Inez zich bij aansloten bleek geen succes. Brand- en stormschade plaagden het project. Maar hun enthousiasme voor zonnepanelen is daarmee niet gedoofd. De woningbouwcoöperatie waar ze van huren, is begonnen met het volleggen van daken. Ze hopen dat hun dak ook aan de beurt komt.

Ingmar vindt de huidige hoge gasprijzen prima. “Onze afhankelijkheid van gas (hou op met boren naar gas in Groningen) moet minder worden, dus voor de transitie is het prima.” Vooral mensen die het kunnen betalen, maar er toch over klagen, kan hij niet goed hebben. “Dan weet je niet wat belangrijk is in het leven. Ik vind dat men-

sen buiten hun eigen narratief moeten kijken. Daar zijn ze vaak niet toe in staat en dat houdt ons af van oplossingen.”

Hoop

Robbert herinnert zich nog goed de oude, stinkende stadsbussen. “Dat veel bussen nu op elektriciteit rijden, vind ik geweldig.” Inez herinnert ons aan de schonere lucht tijdens corona. “Het kan dus wel. En kijk naar de waterkwaliteit, die is nu zoveel beter.” Ingmar noemt het herstel van de ozonlaag. Hij heeft hoop voor de luchtvaartindustrie. Met name het investeren in bio kerosine is volgens hem een goede keus. Dat geeft aanleiding tot een gesprek met zijn moeder over hoe ‘bio’ die bio kerosine is. Nee, ze zijn het niet zomaar eens met elkaar. “Maar ik ben door Ingmar wel van mening veranderd over kernenergie,” aldus Inez.

Veranderen

“Vroeger liep ik altijd met zo’n button: Kernenergie? Nee bedankt! Door gesprekken met Ingmar ben ik positiever gaan denken over kernenergie. Ook over defensie ben ik van mening veranderd. Wij wilden in de jaren tachtig geen kernwapens, maar anderen zeiden: liever een raket in de tuin dan een Rus in de keuken. Nou, die mensen hadden veel meer gelijk dan ik ooit voor mogelijk hield.” De Rus uit de slogan geeft aanleiding tot een heel gesprek over Rusland, de val van de muur, het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, hoe dit als grote vernedering werd ervaren door Rusland en wat daar weer de gevolgen van zijn. Ingmar ziet een carrière voor zichzelf in de ICT, maar geschiedenis vindt hij ook machtig interessant. Ondertussen komt ook het pacifisme van Robbert langs. “Dat is iets waar ik van mening over veranderd ben,” zegt hij. “Er zijn zoveel foute regimes, waartegen mensen terecht de wapens opnemen. Natuurlijk zou ik liever zien dat er nooit meer oorlog zou zijn. Dat is helaas niet realistisch.”

De mensheid staat voor grote (milieu)pro-

blemen. Hoe gaan ze daarmee om? Ingmar: “Ik ga dan meteen op onderzoek uit. Ik wil gewoon antwoorden, ook op ingewikkelde vragen.” Inez denkt heel anders: “Als het mij te ingewikkeld wordt, parkeer ik het.” Robbert tenslotte heeft veel geleerd

op lange reizen die hij eerder in zijn leven heeft gemaakt. “Ik ben pessimistisch als het gaat over de toekomst van de mensheid op aarde. Ik denk dat we niet tijdig oplossingen vinden en als mensheid zullen verdwijnen. Ik heb met name van arme Hindoes in India

geleerd dat je alle ellende waar je midden in leeft, kunt accepteren en daarin dagelijks je weg kunt zoeken en vinden.”

Ineke Ludikhuize

Binnen de perken

Column

‘Binnen de perken zijn de mogelijkheden onbeperkt’. Deze paradoxale wijsheid van Jules Deelder (1944-2019) geeft in één zin kernachtig weer wat het probleem van grenzeloosheid is. Of omgekeerd, dat een begrenzing niet enkel iets negatiefs is.

In voormalig West-Duitsland zijn in de jaren '60 en '70 een aantal experimenten gehouden met anti-autoritaire opvoedingsstijlen. De gedachte was op zich begrijpelijk: een al te rigide en strenge opvoeding die in het teken staat van wat allemaal niet mag, maakt kinderen bang, beperkt hun creativiteit, etc. Het uitgangspunt was dat je betere, zelfstandiger wereldburgers creëert als je hen leert vertrouwen op hun eigen oordeel, hun eigen vermogen om vredelievend en sociaal samen te werken en te leven. Zo min mogelijk ingrijpen en begrenzen door volwassenen, want dat zou immers leiden tot angst voor autoriteit in plaats van een gelijkwaardige omgang tussen mensen.

Dit prachtige ideaal bleek in de praktijk toch lastig te verwezenlijken. Een aantal documentaires over deze experimenten laat zien dat het - platweg gezegd - al snel een enorme puinhoop wordt en dat de kinderen, naast spontane momenten van samenwerking en hulpvaardigheid, toch geregeld enorme ruzies over kleinigheden krijgen. Op de achtergrond zie je de ouders krampachtig glimlachen. Je ziet ze vechten tegen de neiging om in te grijpen.

Natuurlijk valt er meer, en vooral meer genuanceerds over deze oprecht goedbedoelde experimenten te zeggen. En natuurlijk blijft het ontegenzeggelijk waar dat een opvoeding die enkel gebaseerd is op de angst om grenzen te overschrijden, leidt tot angstige volwassenen. We kennen daar allemaal wel voorbeelden van. Mensen die tot op hoge leeftijd, ook als de ouders al lang overleden zijn, er onder lijden dat altijd iemand ‘over de schouder meekijkt’.

Toch kunnen we ook niet zonder grenzen, zonder momenten dat iemand zegt: ‘Tot hier en niet verder’. In mijn werk als geestelijk verzorger bij de politie en vroeger bij de Nederlandse krijgsmacht spreek ik geregeld met mensen hierover: Waarom

kiest iemand ervoor om te gaan werken voor een organisatie waarin hiërarchie zo belangrijk is? Vaak heeft dat te maken met persoonlijke achtergrond. Vaak blijkt dat ze juist voor zo'n omgeving hebben gekozen - meestal onbewust - omdat ze een zekere begrenzing zoeken, die ze in hun jeugd en jonge jaren gemist hebben. Bijvoorbeeld omdat een ouder al vroeg was overleden. Of in een situatie waarin die helderheid over wat wel en niet mag ontbrak.

De ‘rebel’ verzet zich vaak het heftigst tegen de regels, maar blijkt eigenlijk het meest gepassioneerd een appèl te doen op de ‘mores’ van een systeem (gezin of organisatie zoals defensie of politie). Het rebelse gedrag lijkt op het eerste oog op een ontkennen van grenzen. Maar in feite worden de grenzen getest en de grensbewakers uitgedaagd: ben jij stevig genoeg om mij de juiste plek te geven?

In iedere situatie van opvoeden, in gezin, opleiding of sport, heb je te maken met het verkennen van grenzen. Een te strakke begrenzing leidt tot angstige mensen. Wie zelf geen grenzen stelt gaat gemakkelijk de grens van een ander over. Het is een grote, levenslange, opgave om tussen die twee uitersten de juiste balans te vinden. Want dan kun je met Goethe zeggen:

In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister und das Gesetz nur kann uns Freiheit geben.

Jan van Aller

Geloofsgrens

Column

Mijn allereerste associatie met het woord grenzen gaat erg ver terug. Ik groeide op in een dorp niet ver van de grens met België. In die tijd nog een echte grens, met strenge douanemannen (toen zeker geen beroep voor vrouwen!) en een echte slagboom over de weg. Als klein jongetje fietste ik daar graag heen en waagde me zelfs af en toe langs de slagboom over de grens in dat vreemde land. Daar rook het anders, de huizen zagen er anders uit en de mensen waren er ook een beetje vreemd.

Jaren later besloten mijn vriendje Bart en ik om in de vakantie naar Duitsland te fietsen. Een waagstukje omdat dat land nog steeds als een beetje vijandig beschouwd werd. Dat mag nu raar klinken, maar in de jaren '50 was dat wel het overheersende gevoel. Met de vijandigheid van de mensen daar bleek het gelukkig reuze mee te vallen. Maar heel anders dan bij ons was het er wel: geen dekens om onder te slapen, maar op de bedden lagen van die vreemde gevulde lakenzakken. Vooral in de steden was het veel grauwer en veel lelijker dan bij ons. Weer vele jaren later – ik maak een heel grote sprong – kwam ik bij een internationale organisatie te werken en werd het wonen en werken in vreemde landen en het passeren van landsgrenzen een haast normaal deel van het leven. De fascinatie en bewondering voor het vreemde, aan de andere kant van de grens, bleef echter wel.

Toen ik uiteindelijk vele jaren later – inmiddels officieel in Wenen aangeland en gemeld – ook weer een plek in Utrecht had uitgezocht om af en toe te wonen, bleek daar vlakbij een heel oud prachtig kerkje te staan. Op mijn rondgang langs de kerken in mijn nieuwe af-en-toe-woonplaats had ik nog niet een plek gevonden waar ik me als gelovige een beetje thuis kon voelen. Het contrast met 'mijn' Jezuïetenkerk in Wenen was dan ook wel erg groot – gedeeltelijk misschien ook omdat ik daar in een semi professioneel koor mocht meezingen.

Op een goede zondag stapte ik dan dat heel oude prachtige kerkje binnen, voor de eerste keer van mijn leven in een 'protestantse' dienst. Dat protestantse viel reuze mee. Het beviel me na een paar keer zelfs zo goed, dat ik dacht: hier zou ik ook wel bij kunnen horen. En zo wilde ik zelfs vriend worden. Mag of kan dat zo maar, én katholiek én remonstrant zijn? Mijn Jezuïeten pastor in Wenen vond het goed. Ook dominee Florus Kruyne had er geen enkel probleem mee. En zo stak ik – en steek ik nog – regelmatig een geloofsgrens over.

Hoewel, ligt er eigenlijk wel een grens tussen mijn katholiek-zijn in Wenen en mijn remonstrants-zijn in Utrecht? En wat was dat eigenlijk, die grens vroeger tussen Nederland en België? En wat betekenden al die grenzen die ik overstak tussen landen in verschillende delen van de wereld?

Constructies van machthebbers? Verschillen tussen weers- en geologische omstandigheden, tussen culturen? Of gaat het daarbij ook en misschien vooral over een andere 'taal' die aan de andere kant van de grens gebruikt wordt?

Met de taal die we spreken verstaan en begrijpen we de ander en het andere beter. Zo is de taal die gesproken wordt in de Jezuïetenkerk in Wenen voor mij vrijwel dezelfde als die in de Geertekerk. 'Taal' dan dus niet zozeer als Duits of Nederlands, maar als een weg om het andere en de ander beter te begrijpen, als ons hele kader van begrippen, onze denkwijzen. En zo is het voor mij dan iedere keer opnieuw een 'wonderbare' ervaring deel te mogen zijn van die mooie remonstrantse gemeenschap in dat heel oude prachtige kerkje op het Geertekerkhof.

Cees Goos

Grenzen in liedteksten

Bij het thema grenzen dacht ik aan het lied 'Breng mij over grenzen'. We hebben het wel eens gezongen. Het begint zo: 'Deze kleine wereld, mijn kortzichtigheid, leg ik voor U neer, breng mij over grenzen tot een ommekeer'. Die laatste zin geeft mij te denken, bij grenzen over gaan denk ik juist niet aan omkeren... Of was de tekstdichter eerst een grens over gegaan en keert hij nu terug, opnieuw de grens over?

Comfort

Vervolgens zocht ik het woord 'grenzen' in het Liedboek en kreeg elf hits. 'Uit uw verborgenheid, voorbij aan onze grenzen, straalt lichte eeuwigheid als daglicht voor de mensen' zongen we onlangs. En deze: 'Uit uw hemel zonder grenzen komt gij tastend aan het licht, met een naam en een gezicht, even weerloos als wij mensen.' Er is niet zoveel mis mee en dat leek me opeens wat riskant. Wat heeft een liedtekst ons eigenlijk te zeggen als

het zich juist niet afspeelt op de rand van wat we comfortabel vinden? Als een lied alleen maar de ons vertrouwde vragen stelt en niet-storende antwoorden geeft? Misschien troostrijk. Maar dat moet het niet alleen maar zijn, wel? Zowaar werd ik op mijn wenken bediend met het volgende zoekresultaat: een coupletje uit psalm 50.

Yes!

Psalm 50, vers 8

*Maar tot de goddeloze mens spreekt God:
"Mijn rechten klinken in uw mond als spot.
Gij spreekt van mijn verbond, maar haat de wet,
verwerpt mijn woord, als het u grenzen zet.
Gij houdt het met ontuchtigen en dieven
en leeft naar eigen lusten en believen."*

Now we're talking, toch? Over dat ene zinnetje, Gij 'verwerpt mijn woord, als het u grenzen zet' zou ik weleens een stevige preek willen horen. Hoe verhoudt zich dat tot de vrijzinnigheid? Want als je niet

meer een compleet geloofssysteem hoeft te omarmen – met alle lusten en lasten van dien –, maar zelf mag kijken wat je ligt, ligt dan niet het gevaar op de loer van zoete broodjes eten? Gelukkig voor u valt dit geheel buiten mijn functie. Soms mag ik wel meedenken over wat we zondag zingen. Bij deze kan ik u beloven: dit niet.

Kanshebber

Wel een kanshebber is lied 846. Is het niet het hoge water, dan wel het verlangen naar de lente wat dit lied passend maakt. Het tweede couplet daarvan luidt namelijk:

*Gezegend die de aarde maakt,
de grenzen van de zee bewaakt,
ontluiken doet het jonge groen,
de kleurenpracht van elk seizoen.*

Ik wens u een zonnig hoofd en droge voeten.

Maarten van der Bijl, cantor-organist

Partnercontact van hart tot hart

Grenzen vervagen als je van iemand houdt. Dat geldt ook voor het partnercontact van de Geertekerk met de Hongaarse vrijzinnige gemeente in Roemenië, Sf. Gheorghe. Het voelt zo vertrouwd als we elkaar weer zien. Toch leven zij aan de andere kant van Europa, 2000 km verderop.

Transsylvanië

Nu hebben we veel digitale contacten. Maar toen we 22 jaar geleden dit avontuur aangingen was dat wel anders. Roemenië was ver weg en onbekend. Nog in het frame van het IJzeren Gordijn gedacht. Wat zoek je daar? Het was een gevoel, een sterke intuïtie. We wisten van oude lijnen waarmee de protestantse kerken hier nog steeds verbonden zijn met de Hongaarse protestantse kerken in Hongarije en Roemenië. En wij wisten van het oude vrijzinnige wereldnetwerk, waar Remonstranten en christelijke Unitariërs in Transsylvanië, Roemenië, beiden deel van uitmaken. In Transsylvanië wonen etnische Hongaren. Nadat Hongarije aan de zijde van Duitsland en Oostenrijk de Eerste Wereldoorlog had verloren is dit deel (verdrag Trianon 1920) toegevoegd aan Roemenië. Het land verloor nog meer grensgebied aan o.a. Oekraïne en Slowakije (toen: Tsjechoslowakije). Ook daar dus etnische Hongaren waar juist nu veel contact mee is.

Unitariërs

De Hongaarse Unitarische kerk is in 1568 gesticht vanuit het Calvinisme en sterk beïnvloed door het religieus humanisme van o.a. Erasmus. De kerk heeft nu zo'n 60.000 leden en is modern, eigentijds en traditioneel tegelijk. Drie eeuwen leefden de Hongaarse vrijzinnigen in isolement en verdrukking vanwege de nadruk op de eenheid van God (Unitas) in plaats van de Drie-eenheid, het dogma van de westerse kerk. Jezus als mens, als voorbeeld om zo zelf steeds meer evenbeeld van God te worden. Met vanouds een open blik naar wetenschap, filosofie en cultuur.

Over zee waren zij nauw verbonden met de Unitarians en Universalists in Amerika. Een boeiend gezelschap dat elkaar vond in 1900 in Boston bij de 75ste verjaardag van de Unitarians in Amerika. Daar is het vrijzinnig netwerk IARF (International Association for Religious Freedom) opgericht. In september 2023 zal het 36ste wereldcongres in Cluj-Napoca, Roemenië worden gehouden.

Andere wereld

Vanuit de Geertekerk stapten we in 2001 dus op een trein die al reed. Als verkenners met een grote groep gingen we op weg. We kwamen in een andere wereld: armoedig, naargeestige flats, veel paard en wagens, weinig winkels, geen Engels en onze paar Hongaarse woorden ontoereikend. Geïsoleerd ook, want de digitale revolutie was nog niet doorgebroken.

We logeerden bij gemeenteleden, op de bank in de woonkamer, bij kinderen op de slaapkamer. De beperkingen deerden ons niet. De hartelijke ontvangst hielp ons over grenzen heen van ons eigen comfort. Ik voelde mij verwend, schaamte van binnen. We gingen mee naar de jaarlijkse Unitarische landdag in de open lucht. Een feest waar gezongen, gelachen, gedronken en gedanst werd met duizenden Unitariërs overal vandaan. Met sprekers uit Enge-

land en Amerika. Namens de RGU bracht Florus op het grote podium toen een warme groet over en riep historische verbondenheid in herinnering. Alles uitgezonden door de Duna, de Hongaarse TV. Deze internationale ontmoetingen – gelinkt aan IARF – waren en zijn kostbaar en grensoverschrijdend.

Thuis bij de gastgezinnen of bij de BBQ aan het St. Anna Lake voerden we ook mooie gesprekken. We namen deel aan de kerkdienst, sober met de oude Hongaarse melodieën en nationale vlaggen naast de kassel. Kortom, Sf. Gheorghe werd een plek waar we thuis kwamen. Voor ons uit het gereserveerde, individualistische Nederland was dat het grootste cadeau. In het persoonlijke contact werden we ook ongemakkelijk geconfronteerd met onszelf, met een groot genoeg aan onszelf. Terug in Utrecht kwamen we niet goed uit onze woorden. Het zat in de sfeer, de liefdevolle hartelijkheid en hun grote gastvrijheid. Herkenning in geloof en twijfel. Dat proefden we ook als er weer een delegatie uit Sf. Gheorghe naar Utrecht kwam.

Een venster

Vaak is mij gevraagd: wat hebben we hier aan zo'n contact ver weg? De koopmansgeest van de vraag stond mij tegen. Keer de

vraag eens om: wat zouden zij aan ons kunnen hebben? Dan was het antwoord niet moeilijk: een venster op de wereld. Wij als comfortabele grensgangers namen hen mee over de grenzen van hun eigen beperkingen. Zij namen ons mee over de grens van eigen genoeg terug naar ons hart.

De Hongaarse politiek van toenemende onverdraagzaamheid heeft ook ons partnercontact anders gekleurd dan voorheen.

Juist voor de Unitariërs met een eigen traditie van vrijheid en verdraagzaamheid is het lastig een dubbele loyaliteit vast te houden. Open naar het vrije westen en tegelijk naar het moederland Hongarije. Het partnercontact werd er boeiender door, maar ook gecompliceerd.

Door de toegenomen digitale mogelijkheden lijken grenzen te smelten. Tegelijk worden de grenzen steeds strakker gesteld.

Europa is ingewikkeld geworden, speelbal in een groter, dreigend geheel.

Hopelijk blijven we elkaar vasthouden en krijgt het bezoek van een groep jongeren uit Sf. Gheorghe, oktober vorig jaar, een vervolg. Het is een contact waarvan je de meerwaarde alleen maar kunt ervaren in de ontmoeting met de ander.

Tina Geels, em. predikant Geerteker

Onzichtbare grenzen

Vorig jaar oktober verhuisde Maaïke Hoffer met haar gezin naar Israël om als coördinator van het dialoogcentrum te gaan werken in Nes Ammim, een christelijke gemeenschap in het westen van Galilea. Dit dorp is in 1963 gesticht door Nederlandse, Zwitserse en Duitse christenen.

Het doel van Nes Ammim was om na de Holocaust de relatie tussen christenen en joden te verbeteren. Mettertijd is dat verbreed naar meer openheid tussen joden, moslims en christenen en naar politiek bewustzijn over wat er gebeurt in de verhouding tussen Joodse Israëliërs en Palestijns-Arabisch Israëliërs. Het dialoogcentrum is opgericht om daar werk van te maken. Ik spreek Maaïke (online) over wat grenzen

betekenen in een land waar grenzen een bijzondere lading hebben.

“Tussen Israël en Palestina zijn heel duidelijke fysieke grenzen, met muren, hekken en checkpoints, die echt gesloten zijn voor mensen. Maar binnen Israël zijn er ook veel onzichtbare grenzen, die kennen en voelen mensen. Dat zijn bijvoorbeeld grenzen tussen Joods Israëliërs en Palestijns Israëliërs dorpen, die sterk van elkaar verschillen en waar mensen elkaar nauwelijks kennen. Veel Joods Israëliërs dorpen hebben hekken die 's avonds dichtgaan en op zaterdag de hele dag. Als je geen code hebt kun je het dorp niet in.

Het zijn ook culturele- en onderwijsgrenzen. Hebreeuwse en Arabische scholen en educatiesystemen verschillen sterk van elkaar.

Met die onzichtbare grenzen heb ik in mijn werk te maken. In Nes Ammim nodigen wij onder meer jongeren van verschillende scholen uit. Zij zijn nooit met elkaar in gesprek en spreken elkaars taal ook niet. Wij organiseren dialoog, bijvoorbeeld over identiteit of een film over het ontstaan van de staat Israël. Doordat Nes Ammim van origine een Europees dorp is voelen de groepen die er komen zich hier meer gelijkwaardig. Heel vaak gaan mensen die onzichtbare grenzen niet over. Mensen hebben angst voor elkaar. Veel Joodse Israëliërs zijn bang voor Arabieren, omdat ze de taal niet kennen, hen niet vertrouwen. Natuurlijk ook omdat er van alles gebeurt in Libanon, Gaza en de Westbank. Er zijn oorlogen en zelfmoordacties. De angst komt dus ergens vandaan, maar het wordt ook wel in stand gehouden. Ik denk dat de regering het liefst de onzichtbare grenzen die er zijn in de samenleving zo zichtbaar mogelijk maakt. Om mensen echt van elkaar af te scheiden.

Er zijn gelukkig veel initiatieven voor dialoog. Er is ook een aantal tweetalige scholen. Zelf ben ik bij een groep wat oudere vrouwen betrokken met heel diverse achtergronden, joods, moslim, christen, druis, Israëliërs, Palestijns Arabisch, uit verschillende dorpen. Zij komen al zeven jaar elke twee weken bij elkaar. Ze praten met elkaar, vieren samen feest, hebben een whatsappgroep. Zo leren ze elkaar kennen en durven ze de onzichtbare grenzen over te gaan.”

Trudy Schreuder Goedheijt

Grensgangers

Inge Michiels en Dirk Hondmann zijn in hun leven al vele malen verhuisd. Ze woonden o.a. in Zuid-Afrika, Groot-Brittannië en nu in de Verenigde Staten. Tijdens de pandemie sloten zij zich aan bij de Geertekerk omdat ze zich aangesproken voelden door de online vieringen. Zij zijn ook geregeld in Nederland. Indien mogelijk volgen zij de diensten – meestal online – en als het lukt in Utrecht.

Nadere kennismaking

Jullie zijn vaak over grenzen van landen en continenten gegaan. Wat zegt een grens jullie: een noodzakelijke afbakening tussen landen, om balans, vrede etc. te bevorderen? Of juist als een belemmering, een teken van zwakte dat we het als wereldbevolking zonder grenzen niet voor elkaar krijgen?

“We hebben inderdaad over veel grenzen gekeken en voelen het als een voorrecht dat we in verschillende culturen ons thuis

mochten voelen. Als je het ons vraagt zijn grenzen zeker een belemmering. Iedere vorm van nationalisme is in onze ogen niet nodig en belemmerend en een potentiële reden voor onrust. Amerika is een land dat eigenlijk bestaat uit 50 landen zonder grenzen er omheen. Iedere staat heeft haar eigen identiteit en cultuur maar er zijn geen grenzen nodig om die eigenheid te bewaren. Het zou mooi zijn als dat overal zo kon zijn. Natuurlijk heeft Amerika haar eigenaardigheden en serieuze problemen, maar die grenzeloosheid en vrijheid van bewegen is geweldig.”

Welke grensovergang maakte het meeste indruk?

“Wat direct in ons opkomt is de grens tussen Zuid-Afrika en Lesotho. Lesotho is aan alle kanten door Zuid-Afrika omgeven. De grens is een bergpas, de weg er naartoe is bijna onbegaanbaar. Met een stevige 4x4 kun je er komen, kuilen, grote rotsen en de afgrond altijd loerend. Eenmaal aan de grens is er een klein houten huisje waar je

je moet melden met je paspoort. Een dikke stempel erin en dan mag je doorrijden naar een adembenemend uitzicht.

Verder terug in de geschiedenis is het meest indrukwekkende toch wel de grens tussen Oost- en West-Berlijn. Een paar dagen nadat het ijzeren gordijn was geopend, gingen we bij Checkpoint Charlie de grens over van west naar oost. Het voelde of we een andere wereld, kil en onvrij, instapten.

Kun je een positief en een beperkend effect van een grens benoemen?

“Een positief effect van een grens is dat je zelf kunt aangeven wat je grenzen zijn. Iedereen doet daar trouwens een heel leven over om dat goed te beheersen. Duidelijk aan durven geven ‘dit ben ik, dit is wat voor mij belangrijk is en dit is wat ik absoluut niet wil’. Problemen in relaties komen voort uit het niet aangeven of respecteren van persoonlijke grenzen. Ook in intieme liefdesrelaties horen grenzen.

Een grens waar wij als kinderen van ouder wordende ouders tegenaan lopen is dat we soms weten hoe het beter kan, makkelijker, met meer hulp, maar dat de ouders daar duidelijk nee tegen zeggen. Dat is soms uitermate frustrerend en onhandig, maar dan herinneren wij ons weer het respect voor persoonlijke grenzen. Ook iemand van 92 heeft daar recht op.”

Grensverleggend bezig zijn is belangrijk voor de mensheid. Heb je uit eigen werk/leven een voorbeeld daarvan?

“In 2018 hebben we de grote stap gezet om ons eigen biotechbedrijf op te zetten in Boston. Ons doel is een nieuwe genterologie in de wereld te brengen. Daarmee kunnen potentieel veel genetische ziektes worden genezen. Het is enorm spannend en nog helemaal niet duidelijk of het ons ook daadwerkelijk gaat lukken. Maar het voelt als een heilig moeten ‘Don’t die with the music still in you’.

Jan van Aller

Thuis van huis

Zo'n vijftien jaar geleden zochten Mies en Adriaan van Olphen een vakantiehuis voor na hun pensionering. Zuid-Frankrijk, Duitsland en Griekenland kwamen in beeld, maar werden het niet. Door toedoen van een vriend maakten ze kennis met de Azoren waar hun oog op een prachtig huis viel.

“We gingen er steeds vaker en langer naar toe, totdat we er permanent woonden. Dat is heel organisch gegaan, het was eigenlijk niet echt een beslissing. We zijn de mening toegedaan dat als je ergens gaat wonen je de mensen en hun cultuur moet respecteren, anders heb je er niets te zoeken. Ook omdat er sprake is van ontvolking op het eiland staan de mensen steeds meer open voor buitenlanders die bijdragen aan de cultuur. We zijn als het ware de grens overgestoken. Het wordt zeer gewaardeerd dat we mee-

doen aan allerlei activiteiten. We hebben echt het gevoel erbij te horen, bijvoorbeeld als we gevraagd worden om mee te helpen bij de organisatie van de Pinksterfeesten. Dat vertrouwen hebben we geleidelijk aan opgebouwd. Als je je niet in een cocon terugtrekt, trekken de mensen op dit eiland geen grens tussen ons en hen. Het is belangrijk om de taal te leren spreken Want terwijl mensen vrij veel overeenkomsten vertonen in behoeften, kan er een grens voelbaar zijn als je niet dezelfde taal spreekt.”

Mies: “Ik heb me aangesloten bij een lokaal koor. Dat stimuleert enorm om de spreektaal te leren. En je krijgt er leuke contacten door. Zelf zijn we ook muziek gaan maken op de Azoreaanse manier. Adriaan heeft nu een snaarinstrument met 12 snaren dat op het eiland is gebouwd, een viola da terra. Allebei spelen we gitaar in de standaard stemming en in de stemming van São Jorge. Anders kun je niet met de lokale musici meespelen. En veertien liedjes die ik schreef zijn ook vertaald in het Portugees. Zo is de muziek heel verbindend.”

Adriaan: “Ik zie een relatie tussen afstand en grens. Een grens kan afstand scheppen en afstand kan ook een grens vormen, maar het hoeft niet. Ik moet denken aan de grens in Duitsland tussen oost en west. Destijds ging ik naar Oost-Duitsland op uitnodiging van een universiteit. Hoewel ik van west naar oost over de grens kon, voelde het voor mij als een keiharde grens, benauwend zelfs. De afstand tussen beide Duitslanden was geografisch en cultureel niet zo groot, maar deze grens schiep een enorme afstand.

Misschien komt het doordat wij nu wat meer met afstand kijken, maar ik vind de Nederlandse samenleving op dit moment ontspoord. We laten veel mensen in de kou staan. Er is onvriendelijkheid ten opzichte van ouderen. Dat voedselbanken nodig zijn is beschamend. Dat het toelagenschandaal niet is opgelost is schrijnend. Dat alles geeft een heel duidelijke scheiding tussen mensen en dat gaat mij ter harte.”

“Sinds we online de kerkdiensten kunnen meemaken voelen we ons veel meer betrokken bij de kerk. Grenzen worden er zeker mee overbrugd. Voorheen lasen we de Geertebrief en dat was het. En we hebben nog wat contacten met vrienden uit de kerk. We genieten enorm van de drie verschillende predikanten, ieder op een eigen manier zeer inspirerend.

Het is heel fijn dat het na de corona-tijd mogelijk bleef online de diensten te volgen, maar het is toch anders dan live. Als je in de dienst aanwezig bent kijk je rond, groet mensen, kiest bepaalde ervaringen. Online krijg je een beeld voorgeschoteld. Toen we nog in Wijk bij Duurstede woonden was zondagochtend naar de kerk gaan trouwens ook een heel gedoe. De kerkdienst was toen bij wijze van spreken verder weg dan nu.”

Trudy Schreuder Goedheijt

Geestelijk verzorgers

Als RGU hebben we een band met drie zorginstellingen: UMC, Diaconessenhuis en Geinsche Hof. Daar zijn bijzondere ambtsdragers werkzaam. In deze en de komende Geertebrief informeren de geestelijk verzorgers ons over hun werk daar. Jesse Gruiters (UMC) en Corrie Vis (Diak) komen als eerste aan het woord.

Pastoraat van vertroosting

In het boek *Verstroosting* beschrijft de Vlaamse arts Dirk de Wachter hoe ingrijpend ziekte en de confrontatie met het levenseinde is. De Wachter is naast arts zelf ernstig ziek. De kern van De Wachters boek zijn de twaalf vertroosting. Als een mens in de miserie zit, wat helpt dan? Waar vinden we troost? Wat kan ons dragen?

De belangrijkste troost is volgens De Wachter de aanwezigheid van de ander. Dat kan in het ziekenhuis iedereen zijn: een schoonmaker, een voedingsassistent, een verpleegkundige.

Als 'ziekenhuispredikant' is aanwezigheid, nabijheid de kern van het werk. Het is luisteren, heel veel luisteren. Soms een goede vraag. Samen zoeken. Woorden geven aan wat mensen meemaken. Soms een ritueel. Meer heb ik niet. Alles wat meer is, is vaak voor mensen niet meer.

Het is bijzonder om zo dichtbij mensen te mogen komen. De gesprekken gaan over het leven: zinloosheid en zinvolheid, vrijheid en beperking, eenzaamheid en verbinding, geloof en ongeloof, wanhoop en hoop, het begin en het einde. Natuurlijk beleef ik geen vreugde aan het persoonlijke leed dat iemand mij toevertrouwt, maar wel aan de uiting zelf, omdat ik zie dat het bij die ander ruimte schept, lucht geeft.

Naast mijn werk op de oncologische verpleegafdelingen ben ik lid van het palliatief team. Daarnaast leid ik af en toe groepsge-

sprekken. De gesprekken met verpleegkundigen en artsen gaan over ethische dilemma's, maar ook over medische incidenten en hoe daarmee om te gaan.

De bezoekersaantallen van de kerkdiensten nemen ook bij ons af. Dat is secularisatie, maar mensen blijven ook korter in het ziekenhuis en zijn vaak ongelofelijk ziek. Ook kunnen mensen tegenwoordig via internet hun eigen kerkdiensten volgen. Een mooie ontwikkeling.

In het UMC Utrecht richten wij ons daarom op de kerkdiensten tijdens de hoogtijdagen en bezoeken we samen met vrijwilligers patiënten aan bed. De patiëntenkamer is dan even een mobiele kapel. Geen lange kerkdienst, maar een kort liturgisch moment: een gebed, een korte bijbeltekst, avondmaal of communie en de zegen. Dat loopt goed en wordt erg gewaardeerd.

De band met de Geertekerk is mij erg dierbaar. Enerzijds is het voor mij een plek van ontmoeting, reflectie, inspiratie en troost, anderzijds is het mooi om in preken te delen wat ik van de patiënten en medewerkers geleerd heb. Predikanten dragen soms een toga, maar we zijn natuurlijk uiteindelijk ook leerling.

Meehelpen bij de kerkdiensten en/of liturgie aan bed? We zoeken altijd talentvolle vrijwilligers. Mail gerust voor meer informatie: j.gruiters@umcutrecht.nl.

Jesse Gruiters

Moderne Diakones

Soms voel ik mij een moderne Diakones als opvolger van de oude zusters die vanuit christelijke waarden als barmhartigheid, rechtvaardigheid en naastenliefde hebben gezorgd voor de zieke medemens.

Een ziekenhuisopname betekent dat je stilgezet wordt. Naast alle ontregeling die dat met zich meebrengt ontstaat er vaak behoefte aan reflectie. Dat ik – als geestelijk verzorger – op zo'n moment door verpleging of artsen wordt gevraagd om patiënten bij te staan is een bijzonder voorrecht. Over geloof hoeft het niet te gaan, wel over waar je je kracht uit put of hoe je de moed erin houdt.

De geestelijk verzorger kenmerk ik als iemand die zorg heeft voor de ziel. Al heb ik meer en meer aandacht voor het lichaam. Als ik zie dat een patiënt het koud heeft bijvoorbeeld is een extra deken halen net zo belangrijk als het gesprek van mens tot mens.

Mijn eigen inspiratie zoek ik – behalve in de natuur – in vrijzinnige theologie, poëzie en kunst. Het remonstrants seminarium bood me destijds een goede voedingsbodem om predikant te worden op mijn eigen wijze.

Het Diak hecht eraan dat geestelijk verzorgers geworteld staan in de christelijke traditie. Dat vind ik waardevol, al heb ik het er in de praktijk niet vaak over behalve in de zondagse vieringen. Of mensen dan merken dat ik remonstrants ben weet ik niet goed... Onze vieringen zijn voor iedereen toegankelijk, dus wees welkom!

Eén van de vaste ouderlingen van de GV vrijwilligersgroep is remonstrants. Zij heeft vaak dienst op zondagen dat ik zelf dienst heb en dat voelt vertrouwd. De band die ik heb met de Geertekerk zou ik graag verstevigen. Volgend jaar hoop ik als gastpredikant bij jullie vóór te gaan, wat ik in het verleden eerder deed.

Ook hoop ik dat zich vanuit de Geertekerk vrijwilligers aanmelden om ons als geestelijk verzorgers te ondersteunen. We staan voor de uitdaging om in deze 'snelle' tijd de aandacht voor zingeving in het ziekenhuis te blijven waarborgen.

Gelukkig wordt binnenkort de nieuwe stilleruimte geopend die je ziet vanuit de centrale hal van het ziekenhuis. Zo blijft de oorspronkelijke visie van het Diak zichtbaar in het leven van alledag.

Corrie Vis

Oproep: Diakonessenhuis zoekt vrijwilligers

Wij, de kerkvrijwilligers van het Diakonessenhuis Utrecht, vormen een divers, betrokken en laagdrempelig team. Samen met de vakgroep Geestelijke Verzorging maken we het voor alle patiënten, naasten, bezoekers en medewerkers mogelijk om op zondagmorgen in het ziekenhuis om 10.00 uur een viering mee te beleven.

Ons takenpakket is divers en afwisselend. Wij zijn op zoek naar vrijwilligers voor alle taken (bedden rijden, kosteren, uitnodigen etc.). Ook zijn wij op zoek naar mensen die ambtsdrager (diaken, ouderling) willen zijn in onze vieringen.

Van oudsher zijn we in het Diak gewend om ambtsdragers uit de verschillende kerkelijke gemeenten en parochies van de stad in onze vieringen te hebben. Zo zijn we met elkaar en met de stad verbonden in een rijke verscheidenheid. Het zou fijn zijn

als ook de remonstranten vertegenwoordigd zijn.

U bent van harte welkom! Ook als u een keer mee wilt lopen om te ervaren of dit vrijwilligerswerk bij u past.

Voor verdere informatie:

Jolanda van den Broek, telefonisch bereikbaar op maandagmiddag 088-2506699 (op andere dagen graag het antwoordapparaat inspreken).

Corrie Vis, per e-mail cvis@diakhuis.nl.

In memoriam

Hiltje van der Weij

Bij het afscheid van Hiltje Annigje van der Weij werd de tekst van 'Wat de toekomst brengen moge' gelezen. Dit bekende gedicht van Jacqueline van der Waals en vooral het grote vertrouwen dat daaruit spreekt was belangrijk voor Hiltje. Het was voor haar de kracht die haar in staat stelde om het leven te nemen zoals het kwam en te dragen wat op haar pad kwam. Dat betekende dat het soms ook moeilijk of zwaar kon zijn, maar zij zeurde er niet over en accepteerde het, zoals het vroege verlies van haar vader en de jarenlange zorg voor haar ziekelijke moeder.

Haar vertrouwen was gegrond in een positief, vrijzinnig geloof. Dat vond zij bij de Vrijzinnig Hervormden in de Leeuwenbergh gemeente, maar ook, toen deze gemeente bij de Geertekerk was gevoegd, in de remonstrantse gemeente.

Haar geloof vertaalde zich in een grote gerichtheid op de mensen om haar heen: in haar vak als verpleegkundige, maar ook in de manier waarop zij er voor mensen was of zoals zij goede doelen steunde.

In de laatste, niet altijd gemakkelijke jaren van haar leven bleef haar vertrouwen en haar positieve levenshouding Hiltje dragen. Ze bleef intens verbonden met haar familie en de verzorging genoot van haar opgewektheid. Hiltje is 97 jaar geworden.

Marthe de Vries

Nel Brakman

Christine Sara Brakman-van der Knaap werd geboren in 1932 in Rotterdam. Als jonge vrouw vond zij haar eigen weg naar de remonstranten.

In de jaren '50 verhuisde zij met haar man Kees naar Deil in West-Betuwe om daar een dierenartspraktijk op te zetten. Nel stond daar aan de wieg van een open geloofskring voor mensen van divers pluimage. Dat was een oase van geestelijk leven en niet vanzelfsprekend

in deze omgeving. Jarenlang is ze coördinator geweest van de remonstranten in West-Betuwe.

Nel paste goed bij de remonstrantse ruimte van denkend geloven. Ze was een zoekende gelovige die zich graag scherpste aan filosofie en kennis. Een ruimte die zij zelf met haar vrije, hier en daar rebelse geest, nodig had. Nel zag het goddelijke in de gehele schepping, voor haar een bezielde schepping, niet alleen in mensen, maar ook in dieren, planten en de lucht. Ze heeft zich haar leven lang ingezet voor haar medemens, de dieren en de natuur.

Nel had een sterk moreel kompas en ook vaak een mening of een helder woord middenin een discussie. Tegelijk sprak Nel nooit kwaad. Zoals Heine Siebrand (emeritus predikant) over haar schreef in een mail naar aanleiding van haar overlijden: "Zelfs in haar onderbuik sprak ze geen kwaad over mensen."

Nel is thuis gestorven. Haar drie dochters hebben haar tot het einde toe verzorgd en zijn de laatste weken met slaapzakken en weekendtassen bij haar ingetrokken. Nel is 90 jaar geworden en uitgevaren op 21 december in een kerkje in Zoelmond. Ze is bijgelegd in het graf van haar man Kees op de begraafplaats vlakbij hun huis en praktijk aan de dijk in Deil.

Dat Nel mag staan in Licht.

Claartje Kruijff

Aankondiging

Mindfulness training in aandacht

De Mindfulnessstraining (voluit: Mindfulness Based Stress Reduction training, MBSR) past precies bij de rode draad die door de jaren van mijn predikantschap liep en een levenslijn is geworden, namelijk aandacht. Stress en andere 'klachten' zijn, wat ruimer bezien, allemaal uitingsvormen van menselijk lijden. En lijden is, naast vreugde en geluk, inherent aan ons leven. Het omgaan met moeite, frustratie en lijden is een algemeen menselijke, existentiële opgave en wordt sinds mensenheugenis door alle spirituele wegen, religies en levensbeschouwingen onderwezen.

Aandachtvol omgaan met het ongemakkelijke van ons leven kan uitgroeien tot een levenshouding en levenskunst: aandachtvol in het leven staan, in zonneschijn en regen, in voor- en tegenspoed.

Aandacht herstelt niet alleen de communicatie met onszelf, maar opent evengoed voor de ander en maakt gevoelig voor 'wat groter is dan ons hart'.

De Mindfulnessstraining kan gericht zijn op het omgaan met 'klachten' maar kan ook in een breder spiritueel perspectief gezien worden en een opstapje worden tot een dieper inzicht en een ruimer hart.

Vanaf 15 februari aanstaande geef ik een nieuwe Mindfulnessstraining. U bent van harte welkom. Als u de eerste keer mist door deze vrij late berichtgeving, is dat geen probleem.

Voor nadere informatie bezoekt u mijn website: www.floruskruyne.nl of neemt u contact op via: kruyne@planet.nl.

Wat draai jij?

In deze rubriek vertellen mensen welke muziek zij 'draaien' en welke muziek 'dragend' voor hen is. Deze keer deelt Willem Sprenger dat met ons.

Een oor-opener

Willem Sprenger

“Muziek is een drager voor mij in het leven. Waar ik ook ben, ik hoor altijd muziek in mijn hoofd en hart. Nu ik met jou zit te praten, hoor ik ondertussen de Psalmensymfonie van Stravinsky door mijn hoofd gaan. Ik kan het niet uitzetten. Het kan soms knap vermoeiend zijn als je bijvoorbeeld in een vergadering zit. Maar het meedragen van muziek in hart en hoofd geeft mij vooral veel steun en heel vaak een plezierig gevoel.”

Willem Sprenger – sinds 2015 lid van de Geertekerk en zanger bij de cantorij – raakt niet uitgepraat als hij over zijn liefde voor muziek mag praten. Het fladdert heen-en-weer tussen klassiek en Franse chansons. Het begint allemaal als hij als jong knaapje de Mattheüs Passion mag zingen en zich fonetisch de woorden eigen maakt. Via zijn vader – die de zondagmiddag spendeert met luisteren naar de Britse radio – maakt Willem kennis met de muziek van Stravinsky, Poulenc en Hindemith. “Het heeft me jaren gekost voordat ik er van ben gaan houden. Ik leerde luisteren naar nieuw geluid. Zo was de Psalmensymfonie van Stravinsky een oor-opener voor me.” Beeldend omschrijft Willem wat muziek hem brengt tijdens zijn dagelijkse beslommeringen. “Als ik een heuvel op moet fietsen, hoor ik thema’s uit de

Unvollendete van Schubert. Dat gaat telkens een treetje hoger en dat moet ik dus op mijn fiets ook. En het helpt echt. Je komt opgewekter boven, dan dat je alleen de ellende van de heuvel ziet en tegen jezelf zegt: ik moet dit overwinnen. Het werkt ook omgekeerd: als ik opgewekt ben, zing ik Champs-Élysées van Joe Dassin met die prachtige zin ‘J’avais envie de dire bonjour à n’importe qui’ (ik heb zin om goedendag te zeggen tegen wie ook maar).” Over zijn slotakkoord heeft Willem ook al duidelijke ideeën. “Iedereen om mij heen weet dat ze voor mijn afscheid het requiem van Fauré moeten zingen. Ook die muziek draag ik in mij, elk onderdeel ervan en die draai ik ook.”

Gerard van den Berg

Aankondiging

Leven met verlies van een dierbare

Op zondagmiddag 12 maart 2023 geeft Manu Keirse een lezing in de Geertekerk op uitnodiging van Stichting Tröst, Humanitas en de Remonstrantse Gemeente Utrecht. Psycholoog en medicus Manu Keirse is een expert op het gebied van rouw en verlies. Hij zal ons voeden met zijn inzichten en zijn ervaringen. Er zal gelegenheid zijn om vragen aan hem voor te leggen.

Het verlies van een dierbare is een even onvermijdelijke als ingrijpende gebeurtenis in het leven. Rouwen hebben we niet geleerd. Ieder rouwproces is daarmee een persoonlijke zoektocht naar het onder ogen zien van het verlies en het ervaren en hanteren van de pijn. Je aanpassen

aan het leven zonder de dierbare blijkt steeds opnieuw een pittige opgave te zijn (Keirse noemt het ‘rouwarbeid’). Hierbij kan regelmatig een gevoel van onmacht de kop op steken, waarover Manu Keirse zegt: ‘Het is heel normaal dat je je soms

onmachtig voelt als je over iets niets weet’. Inzicht in het rouwproces krijgen kan dus helpend zijn. Het kan het gevoel van onmacht verminderen. Mede om deze reden hebben wij Manu Keirse gevraagd om zijn inzichten en ervaringen met ons te delen. We nodigen u uit voor deze bijzondere lezing. De lezing is zowel bedoeld voor mensen die verlies hebben ervaren alsook voor hun omgeving.

Waar Geertekerk
Wanneer zondag 12 maart van 14.00 tot 16.00 uur
Kosten deelname is gratis; collecte na afloop
Aanmelden 12maart@trost.nl

Uit de kerkenraad...

Zo kort na Kerst en Oud & Nieuw valt er bestuurlijk niet veel terug te blikken. Iedereen is in die periode druk geweest met de vele vieringen en de extra activiteiten. Op 8 januari viel het bestuurlijke mooi samen met het liturgische werk: in een gezamenlijke dienst met Schoonhoven en West-Betuwe werden nieuwe kerkenraadsleden bevestigd en leden voor de Werkgroep West Betuwe en de Diaconale Commissie. Mooi dat er weer nieuwe mensen zijn die hun schouders onder het kerkenwerk willen zetten. In februari volgen nog twee bevestigingen. Maar er is ook gesproken over de nog altijd

bestaande vacatures in de kerkenraad: de rol van secretaris, een vertegenwoordiger vanuit de Diaconale Commissie en een vertegenwoordiger vanuit de Programmacommissie. Er is een plan van aanpak gemaakt om geschikte kandidaten op het spoor te komen.

De kerkenraad heeft het idee van de diaconie van harte ondersteund om van de Geertekerk een 'Groene Kerk' te maken.

En verder bruisen de verschillende kerncommissies van de activiteiten die de komende maanden uitgevoerd gaan worden.

Allerlei ontmoetingen vinden plaats. Niet alleen binnen de gemeente, maar ook met interessante organisaties buiten onze gemeente. Kijk op de website en achterop de liturgie om vooral niets te missen!

Tenslotte zijn er enkele kerkenraadsleden die op zich hebben genomen om de beleidsdag van de kerkenraad op zaterdag 25 maart a.s. voor te bereiden. Soms is er behoefte om ook eens buiten de kerkenraadsvergaderingen na te denken over ons werk en wat ons drijft.

Arie Noordermeer, voorzitter

Aankondiging

Zilverlingen

Onder de naam Zilverlingen komen twee groepen 70-plussers viermaal per jaar samen om, zoals we dat noemen, de ouderdom te verzilveren. Dat doen we door stil te staan bij wat het ouder worden brengt en gebracht heeft aan levenswijshouding. Maar ook aan voor- en tegenspoed. Naast een rondje 'lief en leed' bespreken we een gezamenlijk thema, zoals bijvoorbeeld vriendschap, levenstestament, omgaan met dementie of de vraag wie of wat ons het meeste draagt. De gespreksleiders (Ank Bos en Piet van Leeuwen) durven te beweren dat de Zilverlingen een boei-

end, levendig en warm gezelschap vormen. De bijeenkomsten vinden plaats in het Bartholomeus Gasthuis, tevens de thuisbasis van een aantal deelnemers. De gespreksgroepen staan open voor iedere 70-plusser, al of niet verbonden met de Geertekerk.

Heeft u interesse? Er zijn nog plaatsen vrij, zowel in de ochtend- als in de middaggroep. U bent van harte welkom. Informatie en opgave via pietwvanleeuwen@gmail.com. De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op 18 maart en 22 april.

Aankondiging

Kloosterweekend Zundert 13/14 – 16 juli

In de stilte van de Trappisten in de abdij Maria Toevlucht in Zundert kun je komende zomer een retraite meemaken op het ritme van de getijden van het klooster. Er is plaats voor twaalf mensen.

Belangstellenden kunnen zich vóór 15 maart opgeven bij Tina Geels via e-mail: cm.geels@planet.nl. Meer informatie staat vanaf 1 februari op www.remonstranten.nl onder spiritualiteit en meditatie en op de website van de Geertekerk www.remonstranten.utrecht.nl.

Kli'maatje

In het laatste weekend van de kerstvakantie begin ik aan deze tekst. De meesten van ons hebben dan een feestmaand en jaarwisseling achter de rug en sommigen een vakantie. In die vijf tot zes weken ontmoeten we vrienden of familie en zijn er veel keuzes gemaakt, die raken aan onze voetafdruk en daarmee aan klimaatverandering. Die ontmoetingen en dilemma's kunnen een enorme dynamiek in de communicatie oproepen. Ik ben vast de enige niet, die dat zo ervaart.

Hoe duurzaam kunnen we omgaan met cadeautjes, wat doen we met al die vegetarische en veganistische eetwensen, gaan we nog skiën of naar het zuiden vliegen voor even wat zonnewarmte? En vooral ook... hoe houd je het een beetje gezellig?

Voor een gesprekje over deze vragen ga ik naar Henny, belangstellende van onze gemeente. Zij deed mee met *KlimaatGesprekken* en leek ontspannen te zijn onder die vraagstukken. Tijdens de gesprekken bleef ze vriendelijk en was tegelijk ook duidelijk. Dat lukte mij niet zo goed 😊. Ze vertelt over het kerstetentje bij Jaap. Vorig jaar deden zij samen mee met

KlimaatGesprekken. Zijn jongste zoon had al gevraagd: "Gaan we zeker veganistisch eten met Henny erbij?" Dat kan al aardig wat spanning opwerpen voor een gastheer, die bovendien via Vluchtelingenwerk nog een gast had die halal eet. Jaap had een goede oplossing voor die variatie aan dieetwensen....gourmetten! Iedereen kiest zelf en je spreekt over die keuzes met elkaar. En Henny had, om hem een beetje te helpen, voor iedereen een pakje gemaakt met

vegan chocola, biologische zeep en bamboe sokken. Dat hielp het gesprek over duurzame keuzes goed op gang.

Henny's strategie is over het algemeen dat ze haar keuzes op dit gebied, ook op haar werk, niet onder stoelen of banken steekt en het gesprek graag aangaat. "Het is wonderlijk", zegt ze daarover, "dat je opeens een gelijkgestemde ontmoet die er ook veel interesse in heeft en veel duurzame keuzes maakt. Zo inspireer je elkaar!"

Door de KlimaatGesprekken is ze ervan overtuigd dat het urgent is om onze voetafdruk te verkleinen en is ze nog meer gedreven om het gesprek met anderen aan te gaan. Ze doet het met haar eigen open en vriendelijke houding en niet alleen als het een goed moment is. Haar openingszin wordt: 'Hoe denk jij over klimaatverandering?'. Als de kans zich voordoet ga ik die vraag zeker uitproberen! U ook?

En ik ga op zoek naar nog een kli'maatje' (Hans, mijn man, is het al 😊) om te oefenen in het gesprek en voor stimulans om doelbewust het gesprek aan te gaan. Over een poosje misschien weer met Henny.

Beppie van der Waal

Beppie en Henny

Aankondiging

Bezoek tentoonstelling Gospel Catharijneconvent

Na afloop van de kerkdienst op zondag 19 maart is er een bezoek aan de tentoonstelling 'Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop' in museum Catharijneconvent.

Het museum kondigt de expositie als volgt aan: 'Dompel je onder in de geschiedenis én actuele betekenis van een van de invloedrijkste muziekstromingen sinds haar ontstaan in het slavernijverleden. Een reis langs het onderbelichte verhaal van een muziekgenre en lifestyle. Met artiesten zoals Mahalia Jackson en Aretha Franklin'. Gezamenlijk vertrekken we tegen 12 uur vanuit de kerk naar het museum. Daar zal Katja Weitering, vriendin van de Geertekerk en medewerker van het museum, een korte inleiding geven. Na afloop is er gelegenheid om in het museum te lunchen (op eigen kosten).

Er kunnen 20 mensen mee. Wie zin heeft om mee te gaan kan zich aanmelden via lenselijzen@gmail.com of 06-40070518. Opgave voor deelname en – indien gewenst –

voor de lunch graag vóór 12 maart. De Museumkaart is geldig, losse entree € 15,-.

Katja Weitering en Lense Lijzen

Alles gospel!

Soundtrack van hoop en troost: zangeres Shirma Rouse en conservator Rianneke van der Houwen.

Donderdagavond 23 maart, vanaf 20.00 uur in de Geertekerk.

De gospelmuziek werd geboren op de katoenvelden van de zuidelijke staten in Amerika, waar de totslaafgemaakten kracht en hoop putten uit deze muziek. Het woord 'gospel' komt van het oud-Engelse 'god'= goed en 'spell'= boodschap. De goede boodschap van het evangelie, van de hoop werd daarin verkondigd. De totslaafgemaakten mochten niet hun eigen muziek maken, maar alleen in de kerk zingen. Daar ontstond een bijzondere mix van Afrikaanse ritmes en zangvormen en protestantse bevindelijkheid en instrumenten, zoals de gitaar.

In de jaren '60 speelde gospel ook een belangrijke rol in de zwarte

burgerrechtenbeweging. Gospel vormt een van de belangrijkste inspiratiebronnen en voedingsbodems voor de moderne popmuziek. Op deze avond, middenin de lijdens tijd, staan we stil bij deze krachtige muziek, die voor zovelen een baken van hoop en bemoediging is geweest. De bekende zangeres Shirma Rouse brengt de gospel letterlijk weer terug in de kerk en geeft een intiem, akoestisch concert. Rianneke van der Houwen, conservator van de gelijknamige tentoonstelling in het Catharijneconvent, houdt een inleiding. De Geertekerk is niet onbekend met gospel, want in de jaren '60 heeft een van de meest roemruchte gospelconcerten in Nederland hier plaatsgevonden. Daar zijn unieke beelden van bewaard, waarvan we ook een aantal fragmenten zullen laten zien.

Zie ook het mooie interview met Shirma Rouse: www.uitagendautrecht.nl/artikelen/soundtrack-van-hoop-troost/

De avond is een samenwerking met Heirloom. Voor leden en vrienden van de Geertekerk kosten de kaarten € 17,50 (niet leden/vrienden € 30,-).

Opgave via: www.heirloom.nl/event/shirma-rouse-alles-gospel/ of via de QR-code.

Wijkorganisatie

Kijk op de wijk, februari

Geel boekje

Er circuleert een geel boekje waarin taken en bevoegdheden van contactleden en ook kansen en mogelijkheden worden beschreven. De een leest het als een zeer gewenste beschrijving, de ander glimlacht om het wat ouderwetse maar hartverwarmende taalgebruik. Wilt u het een keer lenen? Dat kan via wijkorganisatie@geertekerk.nl.

De preek

Dit lijkt niet direct een onderwerp dat bij de wijkorganisatie past. Maar onlangs hoorde ik bij toeval dat je de preek ook kunt ontvangen. Misschien is dit bij velen van u wel bekend, maar na ruim drie jaar

Geertekerk was het mij volstrekt onbekend. Al jaren mailt Crina van Belzen elke week de preek van de afgelopen zondag aan mensen die zich daarvoor hebben opgegeven.

Wilt u ook elke week de preek in een wordbestand ontvangen, dan kunt u een e-mail

sturen naar: crinavanbelzen@kpnmail.nl. Als u een specifieke preek wilt ontvangen, kunt u haar dat ook per mail vragen. Dankjewel Crina voor deze actie!

Interview

In de volgende Geertebrief zullen we een van de centraal contactleden interviewen.

Vragen

Heeft u een vraag of verzoek, dan kunt u mailen naar wijkorganisatie@geertekerk.nl. Lietha Scheewe of Coby Ouwehand zullen uw mail lezen en beantwoorden.

*Anne van den Hout,
lid stuurgroep wijkorganisatie*

Amnesty International

U hebt ons vast wel eens in de hal van de kerk getroffen met een schrijfactie van Amnesty International.

In principe verzamelen we daarvoor elke derde zondag van de maand handtekeningen, behalve in de maanden juli en augustus. Soms kunnen het andere zondagen zijn als we aansluiten bij hoogtij-zondagen, zoals Pasen, Pinksteren of startzondag.

We lichten de betreffende actie achter op de liturgie toe en ook zes maal per jaar in de Geertebrief.

Er wordt door heel veel mensen getekend, zodat we bij de brief meestal een mooi aantal handtekeningenlijsten kunnen opsturen naar de betreffende instanties en altijd een kopie naar de ambassade van het desbetreffende land.

Soms wordt ons gevraagd of die acties en handtekeningen wel zin hebben. De acties van Amnesty kunnen in elk geval bewerkstelligen dat schendingen van mensenrechten aandacht krijgen en gevangenen kunnen zich bemoedigd voe-

len. Amnesty rapporteert regelmatig over acties die tot succes hebben geleid: vrijlating van mensen, omzetting van doodvonnissen, aanpassing van discriminerende wetten, stoppen van marteling, berechting van daders. Zo dragen wij met onze handtekeningen ook een klein steentje bij, samen met wereldwijd miljoenen supporters.

De briefacties waarvoor we handtekenin-

gen verzamelen selecteren we steeds op de website van Amnesty (www.amnesty.nl). Daar kun je ook acties vinden waarvoor per email adhesie is te betuigen. Je kunt je er aanmelden als lid of voor het ontvangen van de nieuwsbrief.

*Werkgroep Amnesty International:
Marian van Leeuwen, Marie Anne Dekker,
Tet Engelsma, Trudy Schreuder Goedheijt*

Diaconale geluiden en collectes

Red je het nog?

In de vorige Geertebrief informeerden we u over organisaties waaraan u uw 2x € 190 energietegemoetkoming kon schenken als u deze zelf niet nodig had. We beloofden ook te onderzoeken hoe we eigen gemeenteleden kunnen helpen als zij hun energielasten niet (meer) kunnen betalen of het sowieso financieel niet redden met alle stijgende kosten.

Binnenkort hebben we concretere plannen met betrekking tot zorgen over energiekosten en over financieel rond komen. We hebben oog voor wat er al is aan regelingen en organisaties op dit gebied en wat de rol van de diaconie daarbij kan zijn. De vraag 'Red je het nog? Wat kunnen we voor je doen?' staat daarbij centraal. U hoort er binnenkort meer van!

En... heeft u al ideeën, laat het ons weten via lenselijzen@gmail.com.

*Vorbereidingsgroep: Lense Lijzen,
Marthe de Vries, Ellen de Boom,
Ingrid Doornbos, Beppie van der Waal*

Ontmoeting Internationale Vrouwendag

In het kader van Internationale Vrouwendag (8 maart) zoeken we het dit jaar buiten de eigen kerkmuren: op donderdag 9 maart vindt er een ontmoeting met gesprek plaats in De Voorkamer, in de Utrechtse wijk Lombok. Sinds 2016 is De Voorkamer een culturele ontmoetingsplek waar in diverse projecten wordt gewerkt aan creatieve en waardevolle verbindingen tussen mensen van verschillende herkomst. De filosofie van De Voorkamer gaat er vanuit dat integratie niet bereikt kan worden door het volgen van onpersoonlijke procedures, maar vooral ontstaat als iemand ervaart dat hij/zij er bij hoort. Zie ook: www.devoorkamer.org.

Meer informatie over het programma van de avond volgt nog. Vanuit de Geertekerk kunnen 15 mensen (vrouwen en mannen) deelnemen.

Datum: donderdag 9 maart, 19.30-21.00 uur

Locatie: Kanaalstraat 225, Utrecht

Opgave bij: Ingrid Doornbos, e-mail: iddoornbos@gmail.com of 06-4639 2773.

Impressie filmavond

Met zo'n twintig personen hebben we op 25 januari 'The Biggest Little Farm' bekeken en besproken. Iedereen was onder de indruk van het doorzettingsvermogen van de hoofdpersonen en de complexiteit en veerkracht van de natuur. Dat in zeven jaar uitgeputte grond kan veranderen in een bloeiend ecosysteem was voor iedereen een hoopvol inzicht. Tegelijkertijd kwamen in het nagesprek ook dilemma's rond voedselvoorziening voor een groeiende wereldbevolking en de hogere kosten van biologisch en lokaal geproduceerd voedsel aan de orde. De avond bracht geen oplossingen, wel goede gesprekken die we graag voortzetten!

Vastenproject: Voedselbanken

In onze regio zijn negentien voedselbanken, waarvan negen in de stad Utrecht. In de veertigdagentijd vragen we alle zes zondagen speciale aandacht voor ons vastenproject. We geven dan informatie over een aspect van de voedselbanken en collecteren ervoor. Op de eerste zondag (26 februari)

De Voorkamer, Lombok

organiseren we ook een Geertecafé. Waarom kozen wij voor voedselbanken? Wat heeft vasten met de voedselbank te maken?

- Je ontzegt jezelf iets om een ander iets te kunnen geven;
- Je wordt je bewust van de leefomstandigheden van de ander;
- Voedselbanken blijven van essentieel belang in deze tijd van groeiende maar ook verborgen armoede.

Nadere gegevens staan te zijner tijd op de website. Inlichtingen: Mary Kuiper, e-mail: diaconie@geertekerk.nl

Opbrengsten collectes in de afgelopen maanden:

Schoonhoven:		
20 nov	Domino inloophuis Gouda	€ 74,90
4 dec	Amnesty International	€ 84,50
25 dec	Solidaridad	€ 114,50
Utrecht:		
6 nov	OMDUW	€ 713,00
4 dec	Voedselbank	€ 2.321,72
11 dec	Russian LGBT Network	€ 1.125,90

Nog niet bekend op het moment van schrijven: collectes voor Meriem Foundation in Benin (24 en 25 december) en Stichting Leergeld (8 januari).

Diaconale giften

Over grenzen: pannenkoeken bakken in Oekraïne

Met een gift van 500 euro steunt de RGU de Utrechtse traiteur Jeroen van Nijnatten om in Oekraïne pannenkoeken

te gaan bakken. Jeroen en zijn partner Marike zijn 20 januari vertrokken en werken vervolgens 11 dagen in en rond de steden Lviv, Drohobyc, Stebnyk en Sokal. Ze gaan met name naar weeshuizen en opvanglocaties voor vluchtelingen, om vooral kinderen (maar ook volwassenen) iets leuks en lekkers te bieden.

Op <https://denuk.nl/> is de actie van Jeroen en Marike te volgen, lees bijvoorbeeld dit artikel (QR-code scannen).

Voedselbank

Doordat de toegenomen kosten van het levensonderhoud meer mensen in financiële problemen brengen, wordt er een groter beroep gedaan op de voedselbanken. Tegelijkertijd krijgen zij minder producten aangeleverd doordat meer supermarkten een gericht inkoopbeleid hebben om voedselverspilling tegen te gaan. Vanuit ons diaconale thema 'groeiende armoede in Nederland' hebben we daarom in december € 3520 gedoneerd aan Voedselbank Utrecht en € 1500 aan Voedselbank De Bilt.

Stichting Urgente Noden Nederland

Mensen met urgente financiële problemen kunnen via dienst- en hulpverleners noodhulp aanvragen bij een Stichting Urgente Noden (SUN). Een gift werkt als vangnet of springplank. Hiermee voorkomen SUN-noodhulpbureaus veel persoonlijk leed, onnodige escalatie en maatschappelijke kosten en verbeteren kwaliteit van leven. Tegelijkertijd probeert SUN in samenwerking met gemeenten en dienst- en hulpverleners ook structurele oplossingen te zoeken met alle betrokkenen. In december hebben we € 1000 gedoneerd, ook vanuit ons diaconale thema 'groeiende armoede in Nederland'.

*Namens de diaconale commissie,
Mirjam Minderman*

Kerstimpresies van de jongeren

Het was een groot feest dat we dit jaar weer een live kerstspel konden uitvoeren. Op kerstavond werd de Geertekerk omgetoverd tot Herberg de Geerte, waar allerlei beroemdheden te gast waren, maar waar ook een eenvoudig echtpaar onderdak zocht. Die bleken ineens de meeste bezoekers te krijgen, omdat er een bijzonder kind was geboren, zo-

dat de herbergier geen oog dicht deed!

De kinderen van het verteluur en de crèche hebben ook dit jaar weer lichtjes rondgebracht in de donkere kerstdagen: het werden mooie ontmoetingen tussen de verschillende generaties!

Op de allerlaatste dag van het jaar, op oudejaarsdag hebben een aantal jongeren van

de Klub een enorme stapel oliebollen gebakken voor de dagopvang van het Leger des Heils aan de Nieuwe Gracht. Na twee jaar waarin het door corona niet mogelijk was, konden we dit jaar eindelijk aan de slag. We blijken top-bakkers in ons midden te hebben!

Marthe de Vries

Oproep

Oppas crèche gezocht

Voor kinderen van 0-4 jaar is er een of twee keer per maand opvang tijdens de zondagse kerkdienst. Momenteel draaien de ouders van de kinderen de crèche grotendeels. Maar we zijn dringend op zoek naar ondersteuning om deze frequentie te behouden en de jonge ouders de gelegenheid te geven met enige regelmaat de kerkdienst te bezoeken. Oppassen doen we in principe met twee personen. Het is altijd erg gezellig met de kleinsten van de Geertekerk. Alle hulp is welkom, dus ook als je een of twee keer per jaar kunt oppassen. Stuur een mailtje naar Petra Sloot: petrasloot7@hotmail.com. Alvast bedankt, namens alle jonge ouders!

Autodienst

Het is mogelijk om de autodienst in te schakelen.

Is het voor u niet zo gemakkelijk om naar de zondagse kerkdienst te komen? Dan kunt u gebruik maken van de autodienst. Neemt u daarvoor contact met mij op door een mailtje te sturen naar judithmoesman@gmail.com of te bellen naar 030 785 10 19. Ik zal u dan in contact brengen met een chauffeur.

We vragen per keer een kleine vergoeding: € 3 binnen de stad en € 5 als u buiten Utrecht woont. Als dat bezwaarlijk voor u is dan vinden we daar een oplossing voor. Laat u daar dus niet door weerhouden om de autodienst in te schakelen!

*Judith Fournier-Moesman,
coördinator autodienst*

Adressen en colofon

Remonstrantse Gemeente Utrecht
Geertekerk, Geertekerkhof 23
3511 XC Utrecht
E: rgu@geertekerk.nl
website: www.geertekerk.nl
banknr. NL36 TRIO 0379 5217 84
t.n.v. Remonstrantse Gemeente Utrecht
Kerkelijk bureau in de Geertekerk
T: 030 2340198

Predikanten

Meer informatie op
www.geertekerk.nl/predikanten

Ds. Marthe de Vries

werkdagen: maandag t/m donderdag
E: marthedevries@dds.nl
T: 06 22325913 (voor contact graag de voicemail inspreken)

Ds. Claartje Kruijff

werkdagen: dinsdag t/m donderdag
E: claartjekruijff@ziggo.nl
T: 06 41526666 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Ds. Lense Lijzen

werkdagen: dinsdag t/m vrijdag
E: lensejlijzen@gmail.com
T: 06 40070518 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Vertrouwenscontactpersonen

E: vertrouwenscontactpersonen@geertekerk.nl
Marieke Fonk T: 06 40845708
Piet van Leeuwen T: 06 10126466

Wijkorganisatie

Lietha Scheewe en Coby Ouwehand
E: wijkorganisatie@geertekerk.nl

Diaconale Commissie

Mary Kuiper
E: diaconie@geertekerk.nl
banknr. NL69TRIO0379701804
t.n.v. Penningmeester Diaconale Commissie RGU

Redactie Geertebrief

Barbara Schouten, Gerard van den Berg, Hans van der Waal, Ineke Ludikhuize, Jan van Aller, Maaike Hoffer. Eindredactie: Trudy Schreuder Goedheijt
E: redactie@geertekerk.nl
Geertekerkhof 23, 3511 XC Utrecht
Lay-Out: Jos Verdegaal, Houten

Kopijsluitings- en verschijndatum staan op pag. 2.

Kerkdiensten

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Geertekerk, Geertekerkhof 23

Aanvang om 10.30 uur

12 feb	ds. Marthe de Vries Doopdienst, crèche, verteluur
19 feb	ds. Claartje Kruijff
26 feb	ds. Lense Lijzen Veertigdagentijd
5 mrt	ds. Annemarieke van der Woude Veertigdagentijd
12 mrt	ds. Claartje Kruijff Veertigdagentijd
19 mrt	ds. Lense Lijzen Veertigdagentijd
26 mrt	ds. Marthe de Vries Veertigdagentijd, Woord en tafel
2 april	ds. Claartje Kruijff Palmzondag

De diensten in de Geertekerk zijn online mee te beleven via <https://live.geertekerk.nl>.

Remonstranten West-Betuwe

Evangelisch Lutherse Kerk,

Achterstraat 2-4, Culemborg

Aanvang om 10.30 uur

5 mrt	ds. Claartje Kruijff
2 april	ds. Lense Lijzen Palmzondag, avondmaal

Remonstranten Schoonhoven

Kruispoortstraat 8, Schoonhoven

Aanvang 10.00 uur

19 feb	ds. Lense Lijzen
5 mrt	ds. Jaap Marinus
19 mrt	ds. Esther van der Panne
2 april	ds. Rachelle van Andel Palmzondag

Bij de kerkdiensten

Diensten in de veertigdagentijd:

'Wat draagt mij?'

In deze tijd van inkeer en voorbereiding staan we in de diensten stil bij wat ons kan dragen in tijden van verdriet, eenzaamheid en pijn. Hoe houden we het uit als ons leven zo anders loopt dan we verwachtten? Waar putten we kracht uit?

1e zondag: Wat draagt mij? een engel.

2e zondag: Wat draagt mij? de gemeenschap.

3e zondag: Wat draagt mij? gebed.

4e zondag: Wat draagt mij? muziek.

5e zondag: Wat draagt mij? beelden, kunst.

6e zondag: Wat draagt mij? het ezeltje.

In deze diensten zal de diaconale commissie wekelijks aandacht besteden aan de Voedselbank (zie ook pag 20). Op een van deze zondagen zal na de kerkdienst hierover een Geertecafé georganiseerd worden.

Inlichtingen: Mary Kuiper, e-mail: diaconie@geertekerk.nl, 06 55 893 914

Avondgebed in de veertigdagentijd

In deze lijdenstijd organiseren wij een aantal korte avondgebeden. We starten met een eenvoudige avonddienst, waarbij de ruimte en de rust van de Geertekerk zelf ook een belangrijke rol zullen spelen. De thematiek van een van de komende zondagen zal leidend zijn. Aansluitend aan de vesper is er gelegenheid, voor wie wil, om door te praten over die thema's, ter voorbereiding van de kerkdienst.

Aswoensdag 22 februari: vesper rondom engelen of muziek o.l.v. ds. Lense Lijzen

Donderdag 9 maart: vesper rondom het gebed o.l.v. ds. Claartje Kruijff

Donderdag 16 maart: vesper rondom beeldende kunst o.l.v. ds. Marthe de Vries
Telkens van 19.00-20.00 uur in de Geertekerk.